

Ekō

België - Belgique
P.B.
2600 - Berchem
Uitbreidingsstraat
BC 4909

回 向

jaargang 34 nr 3 – herfst 2011
(of Ekō nr 130)

driemaandelijks tijdschrift
afgiftekantoor 2600 Berchem Uitbreidingsstraat
erkenningsnummer P303143

Inhoud

Een woord vooraf...	1
Jodo Shinshu Correspondence Course (deel 3)	3
De man en de krant	5
Ik zal je nooit storen	6
Opleiding (toekomstige) leraren boeddhisme (deel 1)	7
. 1 Ichimai-kishōmon - Eén Pagina Document - 一枚起請文	8
. 2 Tannishō IV	11
. 3 Rennyō Shōnins uitspraken	12
. 4 Extra informatie	12
Nembutsu of Gratitude	12
Boeddhisme: een weg voor het Westen? (deel 2)	13
Korenbloemen op de berg	22
Zuikens Shinshu Dharma Pada (deel 4)	23
Nieuws uit de Sangha	27
Rooster der bijeenkomsten – herfst 2011	29

Dit is een uitgave van het Centrum voor Shin-Boeddhisme. De redactie noch het Centrum voor Shin-Boeddhisme zijn gebonden door de bijdragen van derden, die overigens niet noodzakelijk de zienswijze van de redactie weergeven. Iedere auteur is verantwoordelijk voor zijn bijdrage.

Ekō wordt gratis verspreid. Op eenvoudig verzoek nemen we u graag op als abonnee op de papieren en/of elektronische versie of schrappen wij U van de lijst.

Het Centrum voor Shin-Boeddhisme vzw en de Shin-Tempel Jikōji erkennen de spirituele en morele autoriteit van de Jōdo-Shinshū Hongwanji-ha (Kyōto) in de persoon van Hoofdabt Go-Monshu Koshin Ohtani, maar zijn voorts organisatorisch en financieel autonoom. Hun werking is afhankelijk van uw medewerking, uw waardering en uw steun.

*Onze bankrekening is 523-0802265-53,
IBAN nummer BE53 5230 8022 6553 en BIC-code TRIOBEBB
bij Triodos Bank nv, Hoogstraat 139/3, B-1000 Brussel,
op naam van het Centrum voor Shin-Boeddhisme vzw,
Pretoriastraat 68, B-2600 Berchem-Antwerpen (België).*

Een woord vooraf...

Na een half jaar wordt de werkelijke omvang van de **natuurrampen** en vooral van de kernramp in **Fukushima** (ook officieel) duidelijker. Wellicht zullen vele tienduizenden alvast gedurende decennia niet meer kunnen terugkeren naar hun (t)huis. Als je zo iets hoort/leest, merk je hoe vaak wij ons druk kunnen maken om details.

In het totaal gaat het om meer dan 14 000 doden (plus ongeveer 10 000 vermisten) en meer dan 80 000 vernielde woningen:

Overzicht van getroffen gemeenten

Dit was vóór 11 maart onze living...

En ik leef nu, samen met mijn familie,
in een schooltje...

(bronnen: <links> [Guardian.co.uk](http://www.guardian.co.uk)¹ en <rechts> fotograaf Kazuma Obara²

Kazuma Obara heeft aangrijpende foto's op zijn website: ze geven je een aardige indruk van de situatie waarin de betrokkenen nu al ongeveer een half jaar leven – en dat zonder concreet uitzicht op verbetering...

¹ <http://www.guardian.co.uk/world/interactive/2011/may/11/japan-earthquake-tsunami-towns-toll>

² <http://kazumaobara.com/gallery/>

En net nu herdenken Hiroshima en Nagasaki voor het 66ste jaar op rij de enige twee atoombommen die ooit op burgerdoelen zijn afgeworpen...

orange dragonfly
over the koi pond
Hiroshima Day.

Deborah P. Kolodji -

<http://tinywords.com/haiku/2007/08/07>

Op zaterdag 13/08/2011 namen we deel aan de Ō-Bon-viering in Ekō-Haus, Düsseldorf. Na afloop van de dienst woonden we een voorstelling bij van een hartverscheurende film over **Sadako Sasaki**, het meisje dat 9 jaar na de atoombom op Hiroshima toch nog aan leukemie is gestorven...

Je zal begrijpen dat we de laatste tijd meermaals met onze gedachten in Japan vertoeven!

In dit nummer vind je ook het tweede deel van de voordracht van Michel Depréay, het vierde deel van *Zuikens Shinshu Dharma Pada*, en een derde bijdrage i.v.m. de *JSCC-correspondentiecursus*. We starten tenslotte met een reeks omtrent de *Opleiding toekomstige leraren boeddhisme*, onder de vlag van de BUB. Een aantal gedichten vervolledigen het geheel.

Misschien zitten wij op het ogenblik dat jij dit leest in Japan – voor de viering van 750 jaar Shinran Shōnin, de stichter van onze school – misschien ook niet... Hoe dan ook, moge dit nummer je weer een aantal uurtjes materiaal bezorgen waarmee je even uit de dagelijkse drukte weg kan om je nauwer te verbinden met de werkelijkheid!

Fons Martens

Jodo Shinshu Correspondence Course (deel 3)

In deze derde bijdrage vragen we ons af hoe wij boeddhisme zien evolueren in ons land. Dit is het antwoord dat Willy als opdracht instuurde. Denk je er ook aan om deze cursus te volgen? Het volledige pakket lesmateriaal van de allereerste editie (2008-2010) is ter inzage beschikbaar in onze tempel.

Boeddhisme Algemeen 3 - Opdracht

3. Dr. Bloom heeft het op bladzijden 30 en 31 van de cursustekst over de toekomst van het Amerikaanse boeddhisme "Zijn vriend en collega, Rev. Dr. Ken Tanaka, dat eender welke vorm van boeddhisme dat in Amerika zal overleven democratisch, geëngageerd en optimistisch zal moeten zijn. Terwijl de leer van de Boeddha in het Westen concrete vormen aanneemt, denk je dat boeddhisme in Amerika er zo zal uitzien? Of hoe zie jij de toekomst van het boeddhisme in je eigen land?"

Dr. Bloom zegt: "Amerikaans boeddhisme zal gebaseerd zijn op Amerikaanse waarden als vrijheid, gelijkheid, waardering voor de persoon, een sociaal bewustzijn en een streven naar rechtvaardigheid en vrede. Het zal niet discrimineren en het zal mensen aanvaarden van eender welk ras, geslacht of seksuele geaardheid. Het zal democratisch zijn en aangeboren leiderschap ontwikkelen. Het zal gekenmerkt zijn door ecologisch bewustzijn en economische rechtvaardigheid." Hij noemt dit Amerikaans boeddhisme, maar ik denk dat het misschien beter is te spreken van een Westers boeddhisme. Natuurlijk zijn er verschillen tussen Europa (België) en de Verenigde Staten, maar over het algemeen staan we voor dezelfde waarden.

Anderzijds heeft de VS een belangrijk voordeel tegenover Europa: één taal. De taalbarrière is een zeer moeilijk te nemen hindernis. Zo zijn bijvoorbeeld de oorspronkelijke Jōdo-Shinshū transcripties, sutra's en hymnen alle in het Japans. Deze in eender welke andere taal vertalen – met respect voor de oorspronkelijke betekenis van de woorden – is zeer moeilijk. In de VS heb je *maar* één vertaling nodig. Hier, in Europa heb je minstens 28 verschillende vertalingen nodig. Zelfs in het kleine België hebben we een Franse, een Duitse en een Vlaamse (Nederlandse) vertaling nodig.

Dr. Bloom zegt eveneens: “*Een belangrijke topic in het hedendaagse boeddhisme in het Westen is de positie en de rol van de vrouw.*” Daarmee ga ik volledig akkoord. Iedereen moet als gelijke beschouwd worden, en zeker in het boeddhisme. Als we het Westers boeddhisme willen laten bloeien, is dit zeker een belangrijk gegeven. Dat de Boeddha onderscheiden regels had voor mannen en vrouwen was *normaal*. Het had te maken met de cultuur in het India van die tijd – en zelfs heden ten dage is dit er nauwelijks gewijzigd. Voor een echt Westers boeddhisme zou dit moeten veranderen. We moeten er zeker van zijn dat iedereen kan worden wat hij/zij wil, vooral in het boeddhisme.

Een andere topic is de variëteit in boeddhistische tradities. Dit vormt voor velen een drempel. Je krijgt al snel minstens een conversatie die gaat als volgt: Ben jij boeddhist? *Ja, ik ben boeddhist, een Jōdo-Shinshū boeddhist...* Oh, bedoel je een Zen boeddhist? *Nee, Jōdo-Shinshū...* Dus, jij ben geen boeddhist? *Toch, ik ben een boeddhist, maar ik behoor tot de Jōdo-Shinshū school...* Het merendeel van de mensen kent de Dalai Lama en het Tibetaans boeddhisme, en vermoedt dat hij het hoofd is van alle boeddhisten. Soms is de verwarring erg groot. Wat die verscheidenheid precies kan inhouden, wil ik met volgend voorbeeld uit de concrete maatschappelijke realiteit verduidelijken.

In België verwachten we dat het boeddhisme binnen een periode van twee tot vijf jaar officieel zal erkend worden als een *niet confessionele levensbeschouwelijke gemeenschap* – naast de bestaande religies en het humanisme – en dat het daardoor zal onderwezen worden in de scholen, voor kinderen vanaf de leeftijd van 5 tot 12 jaar oud. Ouders kunnen dan kiezen tussen een van de volgende erkende erediens³: katholieke, Israëlitische, islamitische, anglicaanse, protestantse en orthodoxe erediens; en de vrijzinnigheid en dan ook het boeddhisme als levensbeschouwing.

³ In België zijn erkend als erediens [tussen haakjes het jaar van erkenning]: rooms-katholieke godsdienst (1830), Israëlitische (1830), islamitische (1974), anglicaanse (1870), protestantse (1830) en orthodoxe (1985) erediens; en daarnaast de vrijzinnigheid (1981-2002) en het boeddhisme (2008-??) als levensbeschouwing. Bron:

<http://www.kuleuven.be/thomas/images/algemeen/vorderingsplan/bestanden/9746345060b163e3bbd81a6849107fb2/bb9pagina3.pdf>

Maar, nu komt het... *Welk* boeddhisme zal er onderwezen worden? Zen, Theravada, Tibetaans, Jōdo-Shinshū, ...? Dus zal er eerst een akkoord moeten gesloten worden tussen alle boeddhistische tradities in België (samengebundeld in de overkoepelende organisatie: de Boeddhistische Unie van België, of BUB) om een standaard af te spreken voor deze lessen – en, denk eraan, alles moet beschikbaar zijn in drie talen... Zie je al waar er problemen kunnen komen? Naast het aanbod van cursusmateriaal houdt de officiële erkenning ook subsidies in voor boeddhistische groepen om een officieel erkend centrum voor boeddhisme te kunnen starten (vandaag gebeurt dit enkel via giften.)

Als je de laatste twee cursussen bekijkt, kan je optimistisch zijn omtrent het feit dat boeddhisme zal overleven in het Westen. Maar, wil het helemaal aanvaard worden, zal het verscheidene elementen uit de Westerse cultuur moeten overnemen. Dat kan 10 jaar duren, of misschien 200 jaar... Maar, doet dat ertoe?

In Gassho

De man en de krant

Een man aan het strand leest de krant
de wind wakkert aan
veroorzaakt een strijd van de man met de krant
de krant kreukt, wappert, vliegt weg,
vrijheid vervuiling, ontwikkeling.

Is het de wind, is het papier
of de inhoud van het nieuws,
die deze man tot vertwijfeling brengt.

Jörg Pyl

Ik zal je nooit storen⁴

Wees gerust, ik zal je nooit storen,
met mijn woorden, mijn aanwezig zijn,
mijn eigen zorgen.

Vandaag heb ik vernomen
hoe broos je werd,
schijnbaar gezond,
helaas in het brein van jou,
weggekapseld in biljoenen synapsen,
sluipen de verwoestende afbraakniveaus,
die jouw geheugenneuronen oplossen
tot een holte, een leegte van afgestorven cellen.

Ik zal nooit zuchten, klagen, vluchten,
je steeds meer beschermen, steunen,
steeds meer hulp en begrip vergroten,
leed verzachten, tranen drogen.

Ooit zal je één worden met de natuur,
met de steun en de liefde,
die mij overeind hielden
en met de hoop dat ik nog over jou mag rouwen

in golven die oplossen in een oceaan van leegte.

Je Mantelzorger – 10/07/2011

⁴ geïnspireerd door *Ik zal je niet meer storen* van Jörg Pyl in de vorige Ekō!

Opleiding (toekomstige) leraren boeddhisme (deel 1)

We leven in boeiende tijden... We zijn immers binnenkort als sangha in de gelegenheid de leer van de Boeddha mee te helpen verduidelijken bij de **schoolgaande jeugd!** De BUB(Boeddhistische Unie van België) plant een opleiding **toekomstige leraren boeddhisme** in het reguliere onderwijs. Alvast voor het Franstalige landsgedeelte is een gedetailleerde planning opgemaakt. [Wellicht zal de Nederlandstalige opleiding zich hieraan spiegelen.] De opleiding bestaat uit zes modules.

In de module *Bespreking van teksten uit de diverse boeddhistische scholen* van 20 lestijden komen een tiental scholen aan bod. Vermits wij de enige vertegenwoordiger van de Reine Landschool zijn, heeft men jikōji gevraagd om ook zo een tekst te voorzien, bedoeld om twee lestijden te stofferen.

Na zoek- en denkwerk, en een paar keer cirkeltjes draaien, gaf een *manga(!)* de doorslag⁵! Verder overleg in de sangha resulteerde in volgend voorstel:

1 - als basis: een tekst van Hōnen Shōnin: *Ichimai-kishōmon*, beschikbaar in het Nederlands als *Eén Pagina Document* [eigen vertaling] en voor de Franstalige opleiding: *Le Manifeste en une feuille* [vertaling van Jérôme Ducor];

2 - aangevuld met hoofdstuk IV uit *Tannishō* [vertaling van Shitoku en Katrien] resp. *Tannishō - L'enseignement oral de Shinran* [vertaling van Jérôme Ducor];

3 - een korte passage [84] uit Rennyō Shōnin's *Goichidaiki-kikigaki of Aldus heb ik gehoord van Rennyō Shōnin*;

4 - extra informatie voor de toekomstige leraren.

Daarmee zouden we, startend vanuit een ruimere Reine Landschoolvisie (Jōdo-Shū), toch een aantal specifieke Jōdo-Shinshū-elementen kunnen behandelen. We houden ons aanbevolen voor wijzigingen, zodat de eigenlijke cursus (gepland voor zaterdag 24/03/2012) ook met jouw opmerkingen heeft rekening gehouden...

In dit nummer vind je alvast de basisteksten. De extra informatie vindt u in de volgende Ekō's.

⁵ *Just As You Are: The Manga Biography of Pure Land Master Honen Shonin*, Jodo Shu Press, Tokyo, 2009, p. 198-199.

Ekō jaargang 34 nr 3 (of Ekō nr 130)

. 1 Ichimai-kishōmon - Eén Pagina Document - 一枚起請文⁶

Achthonderd jaar geleden, op 23 januari 1212 dicteert Hōnen aan zijn volgeling Genchi de Ichimai-kishōmon, een weergave van de kern van zijn lering. Hij sterft twee dagen later op 80-jarige leeftijd. Op een didactische manier herbevestigt hij de noodzaak om ons bewust te zijn van onze fundamentele onwetendheid en om doelbewust de nembutsu te reciteren. De Ichimai-kishōmon wordt vaak gebruikt in de dagelijkse erediensten geleid door de Jodo Shu tempelverantwoordelijken.

“In China en Japan zijn heel wat boeddhistische meesters en volgelingen ervan overtuigd dat de nembutsu inhoudt dat je diepgaand moet mediteren over Amida Boeddha en het Reine Land. Ik versta nochtans de nembutsu niet op deze manier. De nembutsu reciteren komt er niet door studie en begrip omtrent zijn betekenis. Er is geen andere reden of oorzaak waarom we ervan zouden overtuigd geraken dat we geboorte in het Reine Land bereiken dan de nembutsu zelf. De nembutsu laten opborrelen en overtuigd zijn van geboorte in het Reine Land geeft natuurlijkerwijze aanleiding tot de drie gemoedstoestanden [*sanjin* (1)] en de vier verschillende nembutsu-praktijken [*shishu* (2)]. Als ik enige diepere kennis achter het simpel reciteren van de nembutsu zou verzwijgen, dan zou ik het mededogen van Shakyamuni en Amida Boeddha uit het oog kunnen verliezen, en zou het omvat worden door Amida’s voortijdelijke gelofte mij kunnen ontglippen. Zelfs indien diegenen die overtuigd zijn van de nembutsu, grondig alle leringen die Shakyamuni tijdens zijn leven verkondigde zouden bestuderen, dan nog zouden ze niet arrogant mogen worden, en zouden ze de nembutsu moeten beoefenen met de oprechtheid van gewone volgelingen die de boeddhistische leringen helemaal niet kennen. (*)

Hierbij bekrachtig ik dit document met mijn handtekening. Het Jodo Shu pad van het gevestigde gemoed (anjin) is hierbij helemaal gelanceerd. Ik, Genku, heb geen andere lering dan deze. Om verkeerde opvattingen na mijn heengaan te voorkomen, maak ik dit laatste testament.”

23 januari, tweede jaar Kenryaku (1212)

⁶ Bron: <http://www.jsri.jp/> - Jodo Shu Research Institute, Tokyo Meisho Kaikan 4F, 7-4 Shiba Koen 4, Minato-ku, Tokyo.

(*) Deze laatste alinea heeft heel wat controverse veroorzaakt bij interpretatie en vertaling. De term die Honen voor deze “gewone volgelingen” gebruikt is amanyudo, hetgeen letterlijk betekent non (ama) en iemand die net aan het pad van boeddhistische leer en praktijk is begonnen (nyudo). Sommigen interpreteren dit als een pejoratieve houding jegens vrouwen en ongeletterden. Anderen zien dit als een verwijzing naar de aristocratische vrouwen die een nonnenklooster intreden van zodra ze weduwe geworden zijn – dit komt in die tijd vaker voor. Als we hierbij denken aan Honens voortdurende bekommernis voor diegenen die op de rand van de boeddhistische gevestigde orde leven, dan zou deze alinea eerder een oproep kunnen zijn aan diegenen die bedreven zijn in de boeddhistische leringen, om het diepe vertrouwen te onderzoeken van diegenen die minder (kunnen) studeren. Honens eigen persoonlijke reflectie houdt immers vaak een relativeren in van zijn eigen diepe kennis van de boeddhistische leringen en van het zoeken naar het loutere(nd) vertrouwen binnen een onwetend dwaas wezen [bombu (3)].

Voor de Franse vertaling van Ichimai Kishōmon baseren we ons op het recente werk van Jérôme Ducor: Shinran, Seikaku, Honen, Genshin - Le Tannishō - Le bouddhisme de la Terre pure selon Shinran et ses prédécesseurs - Cinq textes traduits du japonais par Jérôme Ducor, Les Éditions du CERF, Paris, 2011, p. 85-92.

Bijkomende informatie omtrent een drietal begrippen uit voorgaande tekst:

(1) De leringen omtrent “de drie gemoedstoestanden” (*sanjin* - 三心) nodig om de verlichting te bereiken komen zo ongeveer in alle boeddhistische tradities voor. De verantwoording ervan varieert naargelang ieders hoofdaccenten. Dit geldt ook voor de Reine Landtraditie. Het *Meditatie Sutra* (*Kuan wu-liang-shou ching*) op zich legt niet precies uit welke soorten denkwijzen begrepen zijn in “de drie gemoedstoestanden.” Daardoor geven de vele commentatoren op het Meditatie Sutra in China heel wat diverse verklaringen van deze drie gemoedstoestanden. Shan-tao geeft bijvoorbeeld als eerste, in zijn *Commentaar op het Meditatie Sutra* (*Kuan wu-liang-shou ching shu*), een klare verklaring van de drie gemoedstoestanden die de eigenlijke nembutsu volgeling zou moeten bezitten.

Honen omschrijft dit gemoed als het gevestigde gemoed (*anjin*) of de “drie gemoedstoestanden” (*sanjin* - 三心). Hij inspireert zich hierbij op het *Meditatie Sutra* en omschrijft de drie manieren om geboorte in het Reine Land te bereiken als volgt:

1) het volkomen oprechte gemoed (*shijoshin* - 至誠心)

Dankzij het volkomen oprechte gemoed is men ervan overtuigd geboren te worden in het Reine Land dankzij de praktijk van de nembutsu, vermits dit de belofte en de gelofte van Amida Boeddha is;

2) het diepgaande gemoed (*jinshin* - 深心)

Het diepgaande gemoed is simpelweg het gemoed dat diep vertrouwt, dat diep overdenken en introspectie vereist, alsook het absolute vertrouwen dat Amida je inderdaad redt door effectieve geboorte:

a) de diepgaande overtuiging dat je geregeld onheilzaam bezig bent (*shinki*)

b) het diepe vertrouwen dat Amida Boeddha zijn heilzame krachten kan en zal voortzetten (*shinpo*);

3) het gemoed dat iemands verdiensten richt naar het Reine Land met de overtuiging daar geboren te worden (*eko-hotsuganshin* - 廻向発願心).

De derde gemoedstoestand, die iemands verdiensten richt naar geboorte in het Reine Land en zo sterk ervan overtuigd is er geboren te worden, is het gemoed waardoor je erop vertrouwt dat de door het reciteren van de nembutsu opgebouwde verdiensten zonder twijfel zullen aanleiding geven tot je eigen geboorte in het Reine Land.

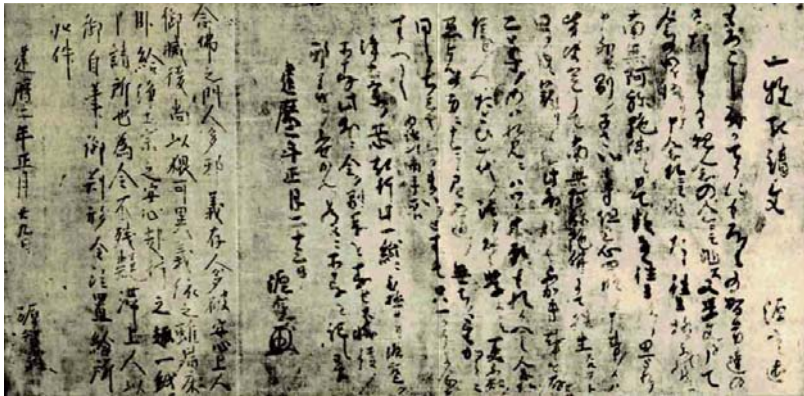
(2) De vier verschillende nembutsu-praktijken (*shishu*):

Deze term verwijst naar de vier verschillende nembutsu-praktijken die Shantao in zijn *Hymnes ter Ere van de Geboorte [in het Reine Land]* (*Wang-sheng-li-tsan*) aanraadt. De eerste soort praktijk is Amida Boeddha en de bodhisattva's in het Reine Land te eren door middel van buigingen voor hun afbeeldingen en door gelijkaardig eerbetoon. De tweede is de exclusieve praktijk: oprecht en uitsluitend over Amida Boeddha reciteren en mediteren. De derde is de ononderbroken praktijk: het ononderbroken reciteren van de nembutsu. De vierde is de lange-termijn praktijk: je beoefent deze praktijk je hele leven lang. Deze vier verschillende praktijken beschrijft Honen in Hoofdstuk 9 van zijn werk *Senchakushu*.

(3) *bombu* of *bonbu*: (...) Het tweede beeld dat we van Honen onthouden, is zijn introspectie en zelfkritiek. Tijdens zijn leven wordt Honen geprezen als een schitterend leraar op de berg Hiei, nochtans verwijst hij naar zichzelf als een dwaas of een onwetend iemand. Hij klaagt: "Het spijt me zeer dat het mij aan *bodhicitta* ontbreekt, en dat ik altijd aan een of andere tekortkoming lijd." Of nog: "Hoe erg, hoe erg. Wat zou ik moeten doen? Wat zou ik moeten doen? Een persoon als ik is niet in staat tot de drie leringen van *sila* (de voorschriften), *samadhi* (meditatie) en *prajna* (wijsheid)."

Zulke introspectie die aanleiding geeft tot Honens jammeren contrasteert in sterke mate met de grote bijval die hij als geleerde monnik geniet, en vormt een sleutelement om de complexiteit van zijn karakter te begrijpen.

Afbeelding van het geschreven document⁷

. 2 Tannishō IV⁸

Wat het mededogen betreft, is er een fundamenteel onderscheid tussen [de poort die voert tot] het Pad der Wijzen en [de poort die voert tot] het Pad van het Reine Land.

Volgens het Pad der Wijzen is mededogen: “medelijden hebben met”, “zich eens voelen met” en “bekommerd zijn om de wezens”.

Nochtans is het een uiterst moeilijke zaak de vervulling van het heil van andere mensen op zich te nemen met eigen kracht.

Volgens het Pad van het Reine Land dient mededogen anders begrepen te worden. Hier gaat het erom, door het uitspreken van de nembutsu, deel te worden van de boeddhakracht en zo mede werkzaam te zijn met de allesomvattende liefde voor alle voelende wezens.

Hoezeer men ook in dit bestaan liefde en medelijden kan voelen, hoe graag men ook anderen uit hun lijden zou willen bevrijden, dat blijkt toch onmogelijk. Een dergelijke vorm van medevoelen is geen mededogen, in geen enkele zin.

Enkel het uitspreken van de nembutsu draagt de ware kern van zinvol mededogen in zich. Dat waren zijn woorden.

⁷ Foto van de Ichimai Kishōmon in Konkai Komyō-ji, Kyoto.

⁸ Yuien-bo, *Tannishō - Het Betreuren van Afwijkingen*, Vertaald, ingeleid en van nota's voorzien door Shitoku A. Peel, De Simpele Weg, Antwerpen, 1989, p. 11-13 en 80. - Yuien-bo was een volgeling van Shinran Shōnin.

Ekō jaargang 34 nr 3 (of Ekō nr 130)

Voor de Franse vertaling baseren we ons eveneens op het werk van Jérôme Ducor.

. 3 Rennyō Shōnins uitspraken⁹

(84) De lering binnen deze school overgedragen:

De vroegere leermeester zei: “De lering door Rennyō Shōnin overgedragen is niets speciaals. Er valt niets extra te zeggen behalve de ene gedachte van vertrouwen in Amida. Ik weet echt niets anders. Ik geef je mijn woord hieromtrent.”

We zoeken nog een Franse publicatie van Rennyō's uitspraken...

. 4 Extra informatie

Daarnaast nemen we in het bundeltje nog volgende extra informatie op, zodat de toekomstige leraren zich voldoende kunnen wapenen om ook het Reine Landboeddhisme te kunnen presenteren:

- overzicht van het boeddhisme in Japan
- Amida Boeddha
- bondige vergelijking tussen Jōdo-Shū en Jōdo-Shinshū
- korte biografie van Hōnen Shōnin, Shinran Shōnin en Rennyō Shōnin
- namaste, in gasshō
- een paar alternatieve versies van de hoofdtteksten uit § 1 en 2
- begrippenlijst
- uitgebreide bibliografie.

Voor deze informatie verwijzen we naar volgende Ekō's...

(Wordt vervolgd)

Nembutsu of Gratitude

What does Namo Amida Butsu mean?

Thank you, Amida!

Who is Amida?

Who *isn't*?

Marcus Cumberlege – 06/07/2011

⁹ *Thus I have heard from Rennyō Shōnin – Rennyō Shōnin's Goichidaiki-kikigaki*, An annotated translation by Zuio Hisao Inagaki, Dharma Lion Publications, Craiova, 2008, p. 60.

Boeddhisme: een weg voor het Westen? (deel 2)¹⁰

V Waar klasseren we het boeddhisme?

Een van de vaak gestelde vragen over het boeddhisme is of het nu een religie of een filosofie is.

Merk op dat Midal in zijn definitie geen van beide categorieën uitsluit maar ze een secundaire, bijkomstige waarde toekent: nog voor het *een leer, een religie of een filosofie is*, is het, we hebben het al gezien, een praktijk die een transformatie van de geest nastreeft, dus een spirituele praktijk. We komen daar straks op terug.

V (a) Een religie? Een vorm van spiritualiteit? Een eredienst?

Eerst moeten we ons afvragen in welke mate sommige termen geschikt zijn om het boeddhisme te definiëren.

Eredienst Toen de BUB op 20 maart 2006 een aanvraag tot erkenning van het boeddhisme indiende, besloot ze dat te doen in het kader van de niet-confessionele filosofieën in plaats van dat van de religies.

Artikel 181 §1 van de Belgische Grondwet zegt immers: “*de wedden en pensioenen van de bedienaren der **erediensten** komen ten laste van de Staat*”. [In het Frans wordt “eredienst” door *culte* vertaald, d.i. cultus, godsverering]. Maar de boeddhisten zeggen unaniem: “wij zijn geen cultus. Wij erkennen geen opperwezen en geen opperste gezag. Het onderwijs van Boeddha is geen geopenbaarde boodschap maar de vrucht van een ervaring”. Paragraaf 2 van hetzelfde artikel 181, over “*organisaties die morele diensten verlenen op basis van een niet-confessionele levensbeschouwing*” stelt echter geen enkel probleem. Deze beschrijving, op maat gemaakt voor het Vrijzinnig humanisme, past ook de boeddhisten perfect.

Maar hoe moeten we al die knievallen, praktijken en rituelen voor reusachtige beelden van Boeddha of andere godheden van het boeddhistische pantheon verklaren, als het boeddhisme geen eredienst is?

¹⁰ Voordracht door Michel Deprèay, voorzitter van de Boeddhistische Unie van België, ter gelegenheid van de inwijding van het 100-jaar oude Amida Boeddha beeld in het Musée de Mariemont op 8 mei 2011.

Ik twijfel er niet aan dat rond de figuur van Boeddha praktijken gegroeid zijn die men met erediensten in verband kan brengen. Of Boeddha dat zou hebben gewild, is een andere vraag. Boeddha heeft nooit een eredienst rond zijn persoon willen invoeren en nog minder een godsdienst willen scheppen.

De godheden die men in diverse aantallen in de verschillende tradities van het Mahayana-boeddhisme aantreft, zijn geen wezens die buiten ons bestaan, maar **voorstellingen, symbolen** van kwaliteiten die elk van ons bezit, zoals mededogen, geduld of wijsheid.

Deze godheden zijn dus hulpmiddelen voor de praktijk, “nuttige middelen”, zeggen de boeddhisten, die de beoefenaar helpen om zich bewust te worden van deze aan de mens inherente kwaliteiten, zodat hij ze kan ontwikkelen.

Wanneer we dus bijvoorbeeld in een zencentrum een buiging maken voor een beeld van Manjusri, die de wijsheid voorstelt, of van Kanon, het symbool van het mededogen, buigen we in feite voor deze potentiële kwaliteiten in onszelf. Het doel zelf van de praktijk is het doen verschijnen van deze kwaliteiten, zodat we ze in ons dagelijkse leven beter kunnen beoefenen.

Religie/spiritualiteit Voor we ons afvragen of het boeddhisme een religie of een vorm van spiritualiteit is, stel ik voor dat we luisteren hoe de Dalai Lama die twee begrippen definieert.

“Ik denk dat men een belangrijk onderscheid moet maken tussen religie en spiritualiteit,” zegt hij. *“Ik associeer religie met het geloof in een heil zoals een geloofsbelijdenis dat belooft, samen met de aanvaarding van een metafysische of bovennatuurlijke realiteit die eventueel het idee kan omvatten van het paradijs of het nirwana, en met inbegrip van het onderwijzen van dogma's, rituelen en gebeden. Ik associeer spiritualiteit met die kwaliteiten van de menselijke geest die anderen en tegelijkertijd onszelf geluk brengen: liefde en mededogen, geduld, verdraagzaamheid, vergeving en verantwoordelijkheidsgevoel (...).*

Er bestaat geen enkele reden waarom het individu deze innerlijke kwaliteiten (niet zou kunnen ontwikkelen), zelfs in hoge mate, zonder een beroep te doen op een religieus of metafysisch geloofssysteem. Daarom zeg ik soms dat religie misschien iets is dat men kan missen. Maar de fundamentele spirituele kwaliteiten kunnen we niet missen. (...)

De spirituele praktijk (...) impliceert enerzijds dat wij handelen voor het welzijn van de ander en anderzijds dat wij onszelf veranderen om dat beter te kunnen doen.”¹¹

Daaruit volgt dat de praktijk van het boeddhisme geen metafysisch geloof veronderstelt. Maar een eventueel geloof is evenmin een obstakel voor de praktijk, op voorwaarde dat het de mens begeleidt en steunt in zijn inspanning om zijn volle humaniteit te verwezenlijken. Het boeddhisme is dus geen vijand van het geloof op zich, maar wel van de egoïstische neigingen van de mens, die bronnen van lijden zijn. Het verzet zich alleen tegen het geloof wanneer het zelf een bron van lijden wordt voor het ik en voor de anderen. (Dit is niet voor iedereen evident: ik herinner me iemand die zei: “*het is een gelovige en toch is het een goede mens!*”). Het belangrijkste is dus niet wat we geloven maar wat we in ons binnenste zijn.

Het is dan ook geen wonder dat de boeddhistische centra worden bezocht door mensen van alle religieuze en filosofische gezindheden. Niemand wordt gevraagd om af te zien van wat dan ook. De vraag van de persoonlijke overtuiging komt gewoon niet ter sprake. Nogmaals, het boeddhisme biedt alleen maar middelen aan die ons helpen om onze menselijkheid te ontwikkelen.

We weten dat Boeddha geen antwoord gaf op vragen van metafysische aard. Hij heeft daar uitleg over gegeven in de sutra “De overbodige vragen” (*Culamalunkya-Sutta*), door te zeggen dat op dergelijke vragen antwoorden niet zou bijdragen tot de verlichting, tot de bevrijding van het lijden van het hier en nu, en dat zulks zijn enige doel was.

¹¹ Dalai Lama, *Sagesse ancienne, monde moderne*, Paris, Le livre de poche, 2004, p. 32-33

V (b) Een leer? Een filosofie?

“De gevangene van een leer verliest alle vrijheid,” zei Boeddha. “Hij wordt dogmatisch, overtuigd dat zijn leer de enige waarheid is en alle andere ketterijen zijn. (...) De gehechtheid aan opvattingen is het grootste gevaar op de spirituele weg.” (...) “Mijn onderricht is geen leer en geen filosofie. Het is geen resultaat van discursief denken ¹² of van een mentaal proces [maar] van een rechtstreekse ervaring die tot de realisatie van een diepe vrede leidt.”¹³

Boeddha legt ons geen “credo” op en vraagt ons niet om zijn onderricht te “geloven”, maar wel om de juistheid na te gaan van de methode die hij op basis van zijn ervaring voorstelt om ons te bevrijden van begeerte, haat en illusies.

Hij raadt ons zelfs aan om alles te onderzoeken in het licht van *onze ervaring en onze rede*.

“Geloof niets dat u niet zelf ervaren hebt,” zegt hij (*Anguttara Nikaya*). En ook: “Wees uw eigen licht!” (*Mahaparinibbana Sutta*)

Let op: “Wees uw eigen licht” is geen uitnodiging om te verkondigen dat wat u vindt juist is. Boeddha vraagt ons voortdurend om onze kritische geest te gebruiken, maar helderheid is alleen compatibel met een geest die vrij is van de verwarring, de illusies, de hartstochten en het dogmatisme die onze kijk op de dingen vertroebelen. Herinner u het glas modderig water. Vandaar het onontbeerlijke karakter van de praktijk.

Ik ontleen het volgende citaat van Boeddha bij Jack Kornfield, die geen nauwkeurige bron vermeldt: “De beoefenaar, die in de stroom van het dharma is gestapt, onderzoekt regelmatig zijn eigen hart en peinst: dit is de vrijheid die ik al heb verworven en daar zijn de ketens en de chaos waarvan ik mij nog moet bevrijden.”¹⁴

¹² Discursieve methode, discursieve kennis...: leidt uit een stelling door een reeks opeenvolgende redeneringen een andere stelling af.

¹³ Thich Nhat Hanh, *Sur les traces de Siddhârta*, Pocket 10207, p. 179-181, naar de *Dighanakha Sutta / Majjhima-nikaya 74*

¹⁴ Jack Kornfield, *Après l'extase, la lessive*, Pocket / La Table Ronde, 2010, p. 245

In dit stadium zouden we kunnen zeggen dat het boeddhisme een weg naar de wijsheid is (de toestand van de mens die zich van zijn hartstochten en illusies heeft bevrijd), een praktische methode die helderheid, rede en ethiek verenigt, met het oog op een gelukkig leven voor zichzelf en voor de anderen (mededogen).

V (c) Een humanistische spiritualiteit

Het is niet verboden om het boeddhisme als een religie te beschouwen – zo wordt het trouwens meestal gezien of gedefinieerd – maar dan een religie die niet theocentrisch maar antropocentrisch is, gericht op de mens.

Is het boeddhisme dan een vorm van humanisme?

We weten dat het humanisme in het Westen een lange traditie is die op de eerste plaats de menselijke waardigheid wil vrijwaren en bevorderen, zonder verwijzing naar een Opperwezen of een persoonlijke god.

Het humanisme geeft voorrang aan de rede. We hebben al gezien dat de rede een belangrijke rol speelt in het boeddhisme.

Maar hoewel het boeddhisme niet bang is voor de meest diepgaande filosofische benadering (Nagarjuna) waarschuwt het ons onophoudelijk voor de gehechtheid aan denkbeelden.

En hoewel het boeddhisme het geloof niet aanmoedigt, wijst het het evenmin af, zoals we eveneens hebben gezien. Het boeddhisme gelooft dus niet in het primaat van een almachtige rede als enige bron van heil.

Trouwens, “*het moderne humanisme ziet geen heil in de beoefening van meditatie en andere spirituele oefeningen als middel tot het bevorderen van humaniteit.*”¹⁵

De boeddhisten echter beschouwen de praktijk als onontbeerlijk. We kunnen de waarneming en de beheersing van de gedachten niet oefenen door boeken te lezen. Het is zoals zwemmen: de enige manier om het te leren is door het water in te gaan.

Han de Wit schrijft: “*humanisme dat spirituele disciplines zou benutten als methoden voor het ontwikkelen van diepgaande*

¹⁵ Han F. de Wit, *De lotus en de roos*, Kok Agora / Kampen 1998, p. 64
Ekō jaargang 34 nr 3 (of Ekō nr 130)

*mensenkennis en menslievendheid, zou heel dicht komen bij de **humanistische spiritualiteit van het boeddhisme**. Zo'n vorm van humanisme zouden we (...) spiritueel humanisme kunnen noemen.* ¹⁶

Een “**spiritueel humanisme**”: “spiritueel” in de betekenis die de Dalai Lama bedoelt, “humanisme” in de zin van niet op een god maar op de mens gericht. Dat zou, als het niet anders kon, het etiket zijn dat ik bereid zou zijn op het boeddhisme te plakken, maar het is slechts een persoonlijke visie.

Maar het boeddhisme is op de eerste plaats... het boeddhisme. Geen enkel etiket past het echt. Toen de Belgische boeddhisten het kader voor hun erkenning moesten kiezen, dachten ze aan een derde weg, naast de erediens en de niet-confessionele filosofieën. Men heeft ons echter doen begrijpen dat we dat idee beter opgaven als we voor het volgende millennium wilden bijdragen aan de integratie van het boeddhisme in de maatschappij...

VI Het boeddhisme: een weg voor het Westen?

We hebben al benadrukt dat het boeddhisme niet voor deze of gene cultuur gemaakt is. Het past zich gewoonweg aan, zonder zijn fundamentele waarden te verloochenen: geweldloosheid, verdraagzaamheid, mededogen met alle wezens. Waarden waarvan het vraagt dat iedereen ze in zichzelf ontwikkelt. En dat doet het al 2600 jaar.

Het acculturatieproces van het boeddhisme in het Westen is al minstens bezig sinds 1893, toen in Chicago het eerste Parlement van Religies van de Wereld werd gehouden. De volgende sessie van dat parlement zal trouwens in 2014 in Brussel plaatsvinden. In Chicago maakte de Singalese monnik Anagarika Dharmapala veel indruk toen hij het bestaan van een scheppende God verwierp en de evolutieer uitriep tot “*de enige echte leer, met zijn logische consequentie, de wet van oorzaak en gevolg*”¹⁷. Hoewel de oorzakelijkheid een integraal onderdeel vormt van het moderne wetenschappelijke discours, was de evolutieer van Darwin in die tijd

¹⁶ H. F. de Wit, op. cit.

¹⁷ David L. McMahan, *The Making of Buddhist Modernism*, Oxford University Press, NY 2008, p. 91

nog het voorwerp van felle controverses. Zoals we weten, zijn die controverses nog altijd niet helemaal geluwd. Door zich op de wetenschappelijke concepten van oorzaak en gevolg te beroepen, associeerde Anagarika Dharmapala ze met de boeddhistische leerstellingen van het ontstaan in afhankelijkheid en het karma, die zeggen dat alles afhangt van oorzaken en voorwaarden. We komen daar straks op terug.

Het is evident dat men een Indiase dorpsbewoner van de 6de eeuw voor onze tijdrekening niet op dezelfde manier aanspreekt als een modern kaderlid van Microsoft. Het boeddhisme heeft in zijn lange geschiedenis telkens opnieuw bewezen dat het zich voortdurend kan vernieuwen zonder zijn basiswaarden op te geven. Die waarden kunnen dus bevorderd worden door de concepten anders te formuleren, op voorwaarde dat de nieuwe formulering het oorspronkelijke denken van Boeddha niet verraadt.

Veel hedendaagse meesters uit Azië nemen naar het voorbeeld van Anagarika Dharmapala deel aan dit proces. Omdat ik niemand wil vergeten, zal ik in het kader van deze lezing slechts één enkel voorbeeld geven: Thich Nhat Hanh en zijn voorstelling van de leegte.

“Als u een dichter bent,” zegt Thich Nhat Hanh, “zult u op dit blad papier duidelijk een wolk zien drijven. Zonder wolk zou er geen regen zijn; zonder regen zouden er geen bomen groeien; en zonder bomen zouden we geen papier kunnen maken. De wolk is essentieel opdat dit papier voor ons zou liggen. Zonder de wolk is er geen blad papier. En dus kunnen we zeggen dat de wolk en het blad papier “inter-zijn”.

*Als we nog dieper in dit blad papier kijken, zien we er ook de zon. Zonder zon zou het bos niet kunnen groeien... En als we blijven kijken, ontdekken we ook de houthakker die de boom heeft omgehakt en hem naar de papierfabriek heeft gebracht. En we zien ook het koren: we weten dat de man niet had kunnen leven zonder zijn dagelijkse brood. Daarom is ook het koren dat gediend heeft om het brood van de houthakker te maken aanwezig in dit blad papier... **In feite bestaat het blad uitsluitend uit elementen die geen papier zijn...** Hoe dun het ook is, het bevat heel het universum.”¹⁸*

¹⁸ TNH, *Le Cœur de la compréhension*, Village des Pruniers 1990, p. 7-8
Ekō jaargang 34 nr 3 (of Ekō nr 130)

Wat geldt voor het blad papier, geldt voor alle dingen. Omdat het blad papier bestaat uit elementen die geen papier zijn, kunnen we zeggen dat het “leeg” is van een eigen essentie. Op dezelfde manier zijn wezens en dingen “leeg” van een eigen essentie, een stabiel, blijvend, eeuwig zelf. Wat wij het “ik” noemen, bestaat in werkelijkheid uit elementen die “niet ik” zijn.

Erkende leraren van verschillende tradities hebben de onderlinge afhankelijkheid als centraal punt van hun onderricht gekozen. Ajahn Buddhadasa (1906-1993), de grote Thaise hervormer, verklaarde zelfs dat

het *ontstaan in afhankelijkheid* (het optreden van fenomenen in onderlinge afhankelijkheid, volgens de wet van oorzaak en gevolg) de centrale leer van het boeddhisme is.

Het begrip van onderlinge afhankelijkheid bevestigt uiteraard het huidige ecologische discours: omdat alles “inter-is”, omdat alles van alles afhangt, kan een verstoring van het milieuevenwicht rampzalig zijn.

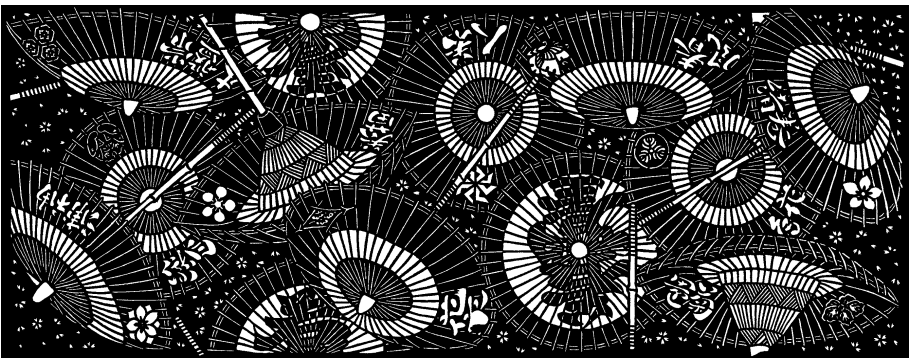
Maar de doctrine van het “inter-zijn” en de formule die ze samenvat [*X is samengesteld uit niet-X-elementen*] gaan heel wat verder dan enkel de zorg om het milieu: ze geven ons de mogelijkheid op het geheel van de fenomenen die aan de menselijke activiteiten verbonden zijn, een blik te werpen bevrijd van (ver)oordelen en gedeeltelijke benaderingen.

Thich Nhat Hanh verwijst bijvoorbeeld naar het lot van jonge vrouwen die naar Manilla kwamen in de hoop in die grootstad werk te vinden en er met hun familie een fatsoenlijker leven te kunnen leiden. Het merendeel van hen komt echter terecht in de prostitutienetwerken. Niemand onder ons, merkt Thich Nhat Hanh op, heeft het recht te veroordelen noch om zijn eigen verantwoordelijkheid uit de weg te gaan.

*“Wanneer we naar het leven van deze jonge prostituees kijken, zien we de mensen die “geen prostituee” zijn. En wanneer we naar de mensen kijken die geen prostituee zijn, en naar de manier waarop wij leven, zien we de prostituee. ... Laten we naar rijkdom en armoede kijken. De bevoorrechte maatschappij en de maatschappij die aan alles gebrek heeft “inter-zijn”. De rijkdom van de ene maatschappij is gemaakt van de armoede van de andere. ... Rijkdom bestaat uit “niet rijke” elementen en armoede uit “niet arme” elementen. Het is net als het blad papier. De waarheid is dat elk ding al het andere is. **Wij kunnen slechts inter-zijn, alleen maar zijn is uitgesloten.**”¹⁹*

De leer van het inter-zijn – die eigenlijk de leer van Nagarjuna weergeeft op een meer toegankelijker, en dus welgekomen, manier - legt de morele verantwoordelijkheid voor een daad niet langer alleen bij de dader, maar verspreidt ze door heel de maatschappij. Dit is een van de motoren van het geëngageerde boeddhisme, dat de nadruk legt op de systemische oorzaken van het lijden en niet uitsluitend op de individuele oorzaken.

Hoe kunnen we in de huidige toestand van de wereld, zoals we hem hier en nu beleven, zelfs maar een ogenblik twijfelen dat de boodschap van Boeddha ook tot het Westen is gericht?

¹⁹ TNH, op. cit., p. 31-32
Ekō jaargang 34 nr 3 (of Ekō nr 130)

Korenbloemen op de berg

Uit het voorwoord bij de dichtbundel Korenbloemen op de berg - Een aparte benadering van het Boeddhisme van Marc Horemans

Boeddhisme is als korenbloemen ontdekken op de flanken van de berg die je zelf bent.

Misschien is de berg niet zo gevaarlijk als je zelf dikwijls vreest. Niet de plaats waar rivieren van steen vol emoties achteloze voorbijgangers bedelven of meesleuren, en sneeuwbuien van blinde passie reizigers overvallen die de berg bezoeken.

Misschien blijkt de berg die je bent wel een aangename plaats te zijn om te vertoeven, als je hem wat beter leert kennen en met overleg zijn flanken bewandelt.

Misschien is het beter niet een berg te zijn voor anderen als het sneeuwt in je gemoed, als gevaarlijke winden vol blinde emoties rond zijn top gieren en ijs het begaan van smalle paden riskant maakt. Op zulke momenten is het beter je als berg te hullen in de mist tot de weersomstandigheden op je berg beter zijn om jezelf weer toegankelijk te maken voor achteloze bezoekers.

Toch kan het aangenaam zijn om op je rug in een weide naar de lucht te liggen staren of wat hoger de berg op te gaan om van het uitzicht te genieten, en vast te stellen dat de berg, jouw berg hélemaal niet die gevaarlijke plek is die je altijd al vreesde.

En als je nog verder omhoog klimt, langs liefelijke, grazige weiden kom je misschien de eerste korenbloem tegen, waarvan je niet wist dat ze ook bloeide op jouw berg - als je niet de angst had overwonnen om hem te beklimmen. Misschien hunker je tijdens het afdalen van de berg reeds naar het komende voorjaar om terug omhoog te kunnen gaan, nu je hem eenmaal kent.

Misschien bloeit die ene korenbloem van de berg nog lang nadat ze al verwelkt is in je geest, wachtend op je tot je de berg weer bestijgt, de berg, die angstwekkende berg die je zelf bent, waar korenbloemen bloeien...

Shaku Ka Jo , Niel-bij-As 2006

Zuikens Shinshu Dharma Pada (deel 4)

Dit is een vierde reeks Shinshu Dharmapada, waarvan de Engelse versie is te vinden op <http://www.horai.eu/pada-1.htm>.²⁰

122

De Boeddha Dharma is onverklaarbaar betrouwbaar;
Er is niets dat ik doen kan, behalve
de Kracht van de Voortijdelijke Geloofte te waarderen.

123

Diegenen die je vriend zijn geworden vanuit egoïstisch verlangen,
zullen je verlaten door egoïstisch verlangen;
Diegenen die je vriend zijn geworden
vanuit het boeddhistisch pad
zullen je nooit verlaten.

124

Begeerte en hebzucht zijn als een storm
die over bomen raast, en ze vernielt;
Ze vernietigen alles, en laten niets overeind.

125

Vergeet zowel goed als kwaad, vergeet wensdromen, zelfs geloof.
Kijk omhoog in waardering! Daar vind je de serene maan.

126

Als je je verlangens beheerst,
probeert vriendelijk te zijn jegens anderen,
ernstig nadenkt over veranderlijkheid,
En leeft volgens de stelregel "laat shinjin in jezelf opborrelen
en stimuleer shinjin bij anderen,"
Zal je leven aangenamer worden.

127

Als je je lijden laat zoals het is,
zal het je geen zorgen meer baren.
Terwijl je de idee dat je constant lijdt laat varen,
en je je geest laat vertoeven in het Reine Land,
zal je leren leven in onuitsprekelijk geluk.

²⁰ Een aantal verzen die naar ons inzicht minder relevant waren, hebben we niet opgenomen in deze vertaling.

Ekō jaargang 34 nr 3 (of Ekō nr 130)

128

De Boeddha Dharma toegewijd volgen,
shinjin laten opborrelen,
dat is het hoogste goed.

129

Je belangrijkste opdracht
is jezelf te redden!

130

Het pad naar het Land van Uitmuntende Schittering is rechtdoor –
Namo Amida Butsu;
Kijk niet om je heen in berekenende overwegingen. (Daiei)

131

Vanuit de niet discriminerende wijsheid van de Boeddha
rijst Groot Mededogen op;
Vanuit het Grote Mededogen ontstaat de Voortijdelijke Geloofte.

132

Shinjin is het gemoed van Groot Mededogen
van Amida Tathagata.

133

De Boeddha heeft niet discriminerende wijsheid;
hij is onze Ouder van Groot Mededogen.
Een *bombu* heeft alleen discriminerende wijsheid
en mist mededogen.

134

Namo Amida Butsu
- het gemoed van Groot Mededogen van de Tathagata -
wordt, van zodra het ons gemoed beroert,
shinjin.
Van zodra shinjin uit onze mond opborrelt,
is het nembutsu.

135

De Boeddha Dharma is geen privilege
van de tempelverantwoordelijken.
Benader ook de lekenvolgelingen;
hoor de Dharma van hen!

136

Als je, tijdens het uitdiepen van de leer van de Boeddha, geregeld beseft hoe belangrijk de veranderlijkheid is, Zullen je studies opmerkelijk vooruitgaan en heilzaam voor je zijn.

137

De leer van de Boeddha uitdiepen is het gemoed van Groot Mededogen van Amida Tathagata bestuderen.

138

Door de Nembutsu loof en beantwoord je zijn weldadigheid. Het is een manier om met je hele gemoed de Tathagata te loven en je blijheid uit te drukken voor het geluk dat hij je schenkt.

139

Als je de Boeddha Dharma aanhoort – met je hele wezen, Zul je je realiseren dat je ze niet moet horen. En dan ontdek je dat de Kracht van de Voortijdelijke Geloofte nog betrouwbaarder is. Bovendien kun je niet voorkomen dat je meer en meer van de Boeddha Dharma waarneemt. Tegelijkertijd kun je je niet inhouden het aan anderen uit te leggen.

140

De Boeddha Dharma is moeilijk om na te volgen, omdat de Voortijdelijke Geloftekracht moeilijk te begrijpen is; De Boeddha Dharma is gemakkelijk om na te volgen, omdat de Ouder bij ons is.

141

In een familie waar de Boeddha Dharma leeft, vind je veel heilzame dingen; In een familie waar de Boeddha Dharma levenloos is, vind je veel onheilzame dingen.

142

De reden waarom we naar het Reine Land gaan, is om Boeddha's te worden en om eindeloos de leer van het Grote Mededogen van de Tathagata te verspreiden.

143

Als je ernaar streeft vooruit te gaan met de vaste overtuiging
“vertrouwen in jezelf en anderen te laten opborrelen
en dit bij anderen te stimuleren,”
zal je zien dat het lijden in je leven verkleint tot het honderdvoudige
en dat je meer kan genieten van je leven.

144

De leer van de Boeddha bestuderen, doe je om tot het besef te komen
dat geboorte in het Reine Land simpel is
dankzij de Voortijdelijke Geloftekracht.

145

Waarin ligt de ware bedoeling van Shinran Shonin?
De Boeddha Dharma te bestuderen
door ernstig te reflecteren over het gemoed van de Shonin.

146

Een wezen kan slechts een ding in zijn leven bereiken;
Shinjin laten opborrelen is het beste dat het kan bereiken.

147

Het is onredelijk te beredeneren dat onheilzame mannen of vrouwen
onheilzame dingen mogen [blijven] doen
omdat de Voortijdelijke Gelofte iedereen redt.
“Neem geen gif in omdat er een antigif is.”

148

Als iemand je vraagt: “Wat voor soort persoon is Zuiken?”
Antwoord dan gewoon:
“Hij bewondert alleen en heeft veel respect voor
de Voortijdelijke Geloftekracht.”

149

Van zodra het Grote Mededogen van de Tathagata
weerspiegeld is in je gemoed, en het doordringt,
borrelt het Grote Shinjin op.
Als je er niet in slaagt Mededogen te realiseren,
Wat is dan het nut van je leven?

150

Afgezien van de Grote Kracht van Tathagata's Wijsheid,
de Grote Kracht van zijn Mededogen,

* De BOS (**Boeddhistische Omroep Stichting**) nam twee interviews op in jikōji: het eerste werd op 30/07 uitgezonden (Grieken en de Boeddha); het tweede is voor september gepland (Shinran Shōnin 750 jaar).

* Wil je de **speciale viering Shinran Shōnin 750 jaar** van zondag 11/09/2011 a.h.w. zelf meemaken, vanuit je zetel? *Hop over to our website: www.jikoji.com* en klik op Shinran Shonin 750 jaar Zo ben je ook deel van de wereldwijde sangha die onze stichter dank zegt! Het enige wat je moet doen is de mp3-bestanden downloaden en in de achtergrond laten weerklinken, en dan kan je eventueel de romaji (in het rood aangegeven) mee reciteren. We plannen bovendien op **dinsdag 13/09/2011** de ceremonie Shinran Shonin 750 jaar in jikōji te laten doorgaan, zodat de thuisblijvers toch nog een beetje de sfeer van Hongwanji kunnen aanvoelen, twee dagen na Kyoto!

* Tenslotte stellen we voor eens goed te kijken naar de volgende (gele) pagina met het **rooster der bijeenkomsten...** Wellicht is dit het laatste nummer waarbij deze pagina er zo uitziet. Immers, de laatste maanden hebben we – o.a. in de dinsdag-groep, bij losse gesprekken met een paar sanghaleden, tijdens een aparte meeting na Ō-bon en gestoffeerd met uitgebreide e-mailreacties – aardig wat tijd besteed aan reflecties omtrent uitstraling/impact van Jōdo-Shinshū in het algemeen en van onze sangha in het bijzonder. In onze maandelijkse Nieuwsbrief hebben we ook al tweemaal een paar pagina's gewijd aan deze topic, onder de titel: **Hoe moet het nu verder?**

Wellicht zal de aanpak van deze wekelijkse bijeenkomsten er straks anders gaan uitzien, en komt de nadruk meer liggen op het **dharmagesprek** dan wel op het **ceremoniële** gedeelte... Hoe het in de praktijk vorm gaat krijgen, wordt vanaf het winternummer duidelijk!

In ieder geval blijven we trouw aan de **3-voudige doelstellingen** van onze sangha, na een paar meetings in 2004-2005 als volgt omschreven:

*Niets is blijvend, de accenten binnen de groep evenmin. De weg die we van plan zijn te bewandelen, de strategie die we van plan zijn aan te nemen, kan samengevat worden als volgt:
de leer van de Boeddha (1) leren kennen, (2) beleven en uitdiepen,
(3) doorgeven.*

Rooster der bijeenkomsten – herfst 2011

- di 06/09 19.30 u. Juseige
- zo 11/09 10.00 u. Hongwanji: ceremonie **Shinran Shonin 750 jaar**
- di 13/09 19.30 u. ceremonie Shinran Shonin 750 jaar - *speciale wasan*
- di 20/09 19.30 u. Junirai
- zo 25/09 10.00 u. **Ō-Higan** - Herfstdevotieperiode (21-25/09) ook Pāramitā-feest genoemd – Kisamboge
- di 27/09 19.30 u. Sambutsuge
- di 04/10 19.30 u. Juseige
- di 11/10 19.30 u. Amidakyo
- za 15/10 10.00 u. *cursus* **Kennismaking Tibetaans boeddhisme**
- di 18/10 19.30 u. Junirai
- za 22/10 10.00 u. *cursus* **Bodhisattva-ideaal in Theravāda en Mahāyāna - 1/2**
- di 25/10 19.30 u. Sambutsuge
- za 29/10 10.00 u. *cursus* **Bodhisattva-ideaal - 2/2**
- di 01/11 19.30 u. Juseige
- di 08/11 19.30 u. Amidakyo
- za 12/11 10.00 u. *cursus* **Verlang naar wat je hebt**
- di 15/11 19.30 u. Junirai
- za 19/11 10.00 u. *cursus* **Tannisho: Het betreuren van afwijkingen - 1/2**
- zo 20/11 10.00 u. **Hō-on-kō** - 'Feest van dankbaarheid' voor Shinran Shōnin (+ 16/01/1262) – Shoshinge & mogelijkheid tot nemen van **Drievoudige Toevlucht** (kieshiki)
- zo 20/11 12.30 u. hapje voor deelnemers
- di 22/11 19.30 u. Sambutsuge
- za 26/11 10.00 u. *cursus* **Tannisho - 2/2**
- di 29/11 19.30 u. Juseige
- za 03/12 10.00 u. *cursus* **Boeddha en de kunst van het Tao - 1/2**
- zo 04/12 09.00 u. BUB-initiatief - stervensbegeleiding
- zo 04/12 10.00 u. **Jōdō-E - Bodhi-dag** - Gautama's Verlichting (08/12) - Feest van het Reine Land / 34ste herdenking eerste Shin-shrine in Antwerpen (06/12/1977) / 28ste herdenking van de oprichting vzw Centrum voor Shin-Boeddhisme (15/12/1983) - **Shoshinge**
- di 06/12 19.30 u. Amidakyo

In principe is er eveneens iedere zaterdag tussen 13 en 18 uur permanentie in de tempel – een seintje vooraf geeft je zekerheid... Wees welkom!

Tempel van het Licht van Mededogen
Centrum voor Shin-Boeddhisme vzw

JIKŌJI
慈光寺

Pretoriastraat 68 - B-2600 Antwerpen (Belgium)
tel. +32 (0)475 62 78 36
www.jikoji.com ✉ info@jikoji.com

Werken mee aan dit nummer

Jörg Pyl, Marc Horemans, Marc Janssens,
Marcus Cumberlege, Michel Deprèay en Zuio
Hisao Inagaki

Verantwoordelijk uitgever

Rev. Daijō Fons Martens
tel. +32 (0)475 62 78 36 ✉ info@jikoji.com

*Overname toegelaten mits bronvermelding en
bewijsexemplaar - ISSN 1370-0243*

Drukkerij Copymatic - 2600 Berchem

